

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:
Pe an 28 cor. 1/2 an
14 cor. 1/4 7 cor.
Un număr 30 fileri.

□ □

Pentru străinătate:
Pe un an 32 coroane
1/2 an 16 cor. 1/4 an
8 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oară 60 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unitatei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Mercurea și Sâmbăta.

Slovacii.

Azi, la 30 Oct. se întrunește la Turocszentmárton, poporul slovac în adunare națională, ca să se declare asupra situației politice și să-și aleagă, respective întrească, consiliul național.

Comitetul național al slovacilor, ca și al nostru, și-a suspendat activitatea în decursul războiului, urmărind în tăcere desfășurarea evenimentelor.

Adunarea ce se va ținea azi — în prepozițiile unui meeting — ne va lămurii care curent va ieși biruitor în sinul poporului slovac. Se știe adecă, cum unii profesează principiul de a pretinde teritor slovac independent (ocolie), iar alții sint aderenti ai uniunii cu cehii.

După o tăcere de patru ani, poporul slovac, în baza principiilor lui Wilson, acceptate și de Monarhia noastră, își va spune cuvântul cu demnitatea ce trebuie să o aibă ori-ce popor conștiu de locul ce voește să-l ocupe în noua lume de egalitate, libertate și frățietate a tuturor popoarelor.

E rândul ca și poporul român să-și spună cuvântul.

Cei chemați nu vor întârzia nici un moment, în ce privește convocarea adunării naționale.

Se face ziuă...

Toate neamurile lumii se grăbesc să-și rostescă crezul lor, ca temelie a viitoarei Europe democratice și fericite.

Să nu întârziem!

Austro-Ungaria încheie pace separată.

Răspunsul ministrului de externe la nota lui Wilson.

Contele Andrássy Gyula noul ministru de externe al monarhiei a trimis prin guvernul șvedez următorul răspuns la nota lui Wilson:

Ca răspuns la nota din 18 a l. adresată guvernului austro-ungar și conform hotărării dlui Prezident, ca din partea Austro-Ungariei chestia de pace și armistițiu să fie tratată deosebit, guvernul austro-ungar declară cu onoare, că

Intocmai ca și față de declarațiile anterioare ale dlui Prezident, aderează la hotărârea aceea, care se cuprinde în nota adresată popoarelor Austro-Ungare, mai ales referitor la drepturile ceko-slavilor și ale slavilor de sud.

Deoarece astfel Austro-Ungaria a primit toate acele condiții cari au făcut pendentă intrarea dlui Prezident în tratativele de pace și armistițiu, după pacea guvernului austro-ungar nimic nu mai stă în calea începerii tratativilor acestora. Guvernul austro-ungar declară că e gata, ca fără așteptarea rezultatului altor tratative să între în pertractări asupra păcii dintre Austro-Ungaria și statele inimice, precum și asupra armistițiului momentan dela toate fronturile Austro-Ungariei și roagă pe dl Prezident Wilson, să ia dispoziții privitor la pregătirile referitoare la aceasta.

Arhiducele Iosif homo regius.

Pe urma dimisunii guvernului Werkerle, Monarhul a venit la Gödöllő și Budapesta, cercând a rezolvă criza guvernială pe vreo cale oarecare. Monarhul a primit în audiență pe toți politicienii de seamă, și pe toți șefii de partid chiar și pe doi deputați ai partidului plugarilor și pe șefii social-democrațiilor Kunfi, Garami și Jászi Oszkár. Audiențele n'au adus rezol-

virea crizei, mai ales, că după expunerea situației, ieși o singură combinație la suprafață aceea alui Károlyi Mihály șeful partidului Kossuthist. Károlyi însă a declarat, că acceptă formarea guvernului numai în cazul dacă în acela politicienii uzați ai trecutului nu vor lua parte, ci își va forma cabinetul exclusiv din partidele radicale din independiști, social-democrați radicali și naționaliști. Programul său și l-a formulat în câteva puncte: independența Ungariei cu armata, independența economică și externe separate, iar în lăuntru deplină libertate, democrație și pentru naționalități dreptul de suidispunere pe baza punctelor lui Wilson în cadrele statului maghiar.

Károlyi a plecat cu trenul de curte la Viena dimpreună cu monarhul, de unde se așteptă să se reîntoarcă ca șef designat al guvernului.

Spre marea surprindere însă dela Viena a venit Károlyi fără nici o însărcinare. În schimb a fost designat arhiducele Iosif, ca homo regius, având mandat să pertracteze cu șefii de partide spre a ieși din criza grea, care în împrejurările de față apasă dublu pe umerii țerii, încărcăți și așa de alte mari griji.

Agrațiați.

Ziarul »Ujság«, din Cluj publică în Nrul din 26 Octomvrie știrea, că Maiestatea Sa monarhul a agrațiat pe cei nouă români, osândiți de tribunalul militar din Cluj parte la spânzurătoare, parte la mulți ani temniță grea. Actul de agrațiere s'a comunicat de ministrul honvezimii procuraturii din Cluj prin telefon încă Vineri în 27 a l., cerând ca osândiții să fie numai decât puși pe picior liber. Știrea aceasta într'adevăr senzațională n'a fost reproducă de »Kolozsvári Hirlap«, ziar guvernamental în Cluj, și chiar ziarele din Budapesta, o aduc cu întârziere, deși ar fi trebuit să ia act de agrațierea aceasta încă în prima zi.

Din tactica aceasta a ziaristiceii maghiare și din împrejurarea, că numai în ceasul al 11-a a urmat o agrățiere de natura aceasta, nu vrem să mai facem constatări inutile. Actul acesta de grație însă să nu se ascrie nici decum meritelor guvernului Werkerle și nici generosității politicianismului maghiar. E un act personal al monarhului, care s'a decis să-l facă acum.

Deputatul nostru *Stefan Cicio Pop* a intervenit în diferite rânduri la guvern, a interpelat în Cameră, cerând eliberarea celor întemnițați și urgitând sentința în procesele intantate, ca cei deținuți în preventivă să poată fi mai curând puși în libertate.

Răspunsul vine de abia acum, mai dăunăzi au fost puși în libertate d. Valer Braniste și soții, iar acum au fost agrățiați cei dela Cluj, osândiți la moarte, care sentința a fost aprobată de toate forurile și așteaptă numai aprobarea regelui și executarea.

Pasul acesta este încă tot numai pe jumătate făcut. *Amnestia generală se așteaptă.* Temnițele din Cluj și celelalalte centre ardelenne gem înă de deținuții noștri politici și aceștia așteaptă cu inima încleștată ziua libertății, care să le deschidă ușile zăvorite a închisorilor. Monarhul care a făcut acest act de grație unor grav osândiți, nu va lăsa sutele ba miile nefericiților, căzuți sub roatele sortii, să se mistuie și mai departe în năduful umed al închisorilor.

Ministrul honvezimii Surmay numit **prim-ministru interimar.** Maiestatea Sa Monarhul a numit pe Surmay Sándor actualul ministru al honvezimii prim-ministru interimar. Surmay va sta în fruntea afacerilor până ce arhiducele Iosif ca homo regius va afla un modus vivendi în rezolvirea crizei și va putea propune Monarhului lista noului minister.

Licvidarea Austriei. În Austria a fost numit nou guvern, în fruntea căruia e pus profesorul Lamasch Henrik, renumit pentru multele sale planuri și memorande, privitor la prefacerea Austriei. Noul guvern va rezolvă problema federalizării Austriei. Lamasch a declarat unui corespondent, că datorința lui e de a licvida Austria, fără sguduirii și a mântui ceea ce e avere comună a tuturor popoarelor austriace, fără a atinge prin aceasta deplina independență a tuturor statelor formate pe teritoriul ei. În vederea acestora va începe numai decât hotărârile cu Coziliile naționale ale diferitelor popoare și va trată și cu guvernul ceh din Paris.

„Glasul Bucovinei” este numele unui nou ziar bisăptămânal, ce apare la Cernăuți. Reținem cuvântul-program din numărul prim, ce ne-a sosit la redacție:

Ce vrem?

Evenimentele se precipită.

În vremurile mari care se pregătesc nu mai e voie să mergem izolați, fiecare pe drumul său, ci trebuie să ne strângem rândurile, să ne sfătuim unul cu altul și

din sfătuirile noastre să răsără o orientare pentru publicul mare.

Din conștiința acestei trebuințe se naște publicația periodică „Glasul Bucovinei”.

Cei ce iscălim acest articol-program nu vrem să alcătuim un nou partid politic, ci ne-am adunat spontan la această manifestare românească, convinși că de acum nu mai e vreme de așteptare. Suntem încredințați că orice Român se va alătura programului nostru.

Știm foarte bine că nu aici, în Bucovina, se va hotărî asupra sortii noastre și că nu o mână de oameni, oricât de bine intenționați ar fi ei, vor putea decide asupra unei chestiuni, care nu mai e numai a noastră, ci alcătuiește o parte a marelui probleme europene. Dar dacă aiurea se va hotărî asupra sortii popoarelor, ele vor fi întrebate mai înainte de voința lor. De aceea trebuie să știm de pe acum ce vrem și să o spunem cu glas tare, împiedcând din vreme orice acțiune care s'ar întreprinde în detrimentul intereselor românești.

Vrem: să rămânem Români pe pământul nostru strămoșesc și să ocărnuim singuri, precum o cer interesele noastre românești;

Nu mai vrem: să cerșim dela nimeni drepturile cari ni-se cuvin, ci în schimbul jertfelor de sânge aduse în acest războiu — jertfe mai dureroase decât ale altor popoare —

pretintem: ca împreună cu frații noștri din Transilvania și Ungaria, cu care ne găsim în aceeași situație, să ne pișnuim viitorul care ne convine nouă în cadrul românismului.

Cerem: să putem aduce la congresul de pace aceste postulate ale noastre prin reprezentanți aleși de noi înșine din mijlocul națiunii noastre.

Stăm pe punctul de vedere a principiilor lui Wilson, adoptate și de ministrul austro-ungar de externe. Nu vrem

FOIȚA.

Fără titlu.

— Icoane din zilele de azi. —

(Continuare.)

3

Peste 4 zile sosi prima ilustrată. Felicia era singură. Era datată din Paltini. Virgil scria:

„Am ajuns cu bine aici, unde spre surprinderea mea am aflat o societate mare și veselă. Ne petrecem bine. —
„Multe complimente! *Virgil.*

Mai în jos, Felicia ceti:

„Scumpă Felicie! Ne petrecem admirabil. Oaspele nostru e foarte draguț. Am să-l rețin mai mult pe la noi. Regretăm lipsa ta. Te sărută prietina
Aurelia.

Mai erau încă multe iscălituri, dar Felicia nu le mai ceti. Fața i-se aprinse și ea rupse ilustrata în zeci de bucăți. În clipa aceasta intră Elvira:

— Ce faci? întrebă ea curioasă. — Prima scrisoare dela persoana dragă așa e tractată?

— Ți-am spus eu, Aurelia l-a și fermecat!

— Ha, ha! isbugni ea în răs. Cum poți să-ți închipui lucruri de acestea?

— De ce să nu-mi închipui? Și are încă obrazul să-mi scrie, că regretă lipsa mea! Și ochii i-se umplură de lacrimi.

— Ce copilă! esclamă Elvira râzând. Așa se vede, că i-s'a aprins coconiței deabimele călcăiele.

Felicia nu-i raspunde, ci se trânti mănoasă pe canapea.

Peste alte câteva zile de neliniște, sosi o altă carte. Era din un orașel de provincă.

„Sunt de două zile la păr. Popescu, care mi-a fost coleg. Am fugit din Paltini, societatea de acolo mă plictisea. Sunt încântat de căsnicia fericită a gazdei mele. Când voi fi și eu oare așa ca el? Nici n'am crezut, să poți întâlni atâta bine în lumea aceasta! Mi-aduc aminte cu drag de ciasurile petrecute în Măgura. Vă salută cu mult respect *Virgil.*

Fața Felicieii se mai însenină. Așadar nu l'a putut prinde reaua aceea de Aurelia! Ce bine îmi pare! — și ea receti din nou cartă postală. Ha, ha, „am fugit din Pal-

tini”, scrie el, se vede, că a observat ce intenționează Aurelia. Sărmanul băiat! și ea grăbi să-i arete Elvirei scrisoarea.

— Nu ți-am spus? — zise aceasta. Virgil mi-se pare mi-e mult mai aerios. Și pe coriul sufletului Felicieii noorii se imprătia, ca mânați de vânt, și un senin minunat se ivia de pretutindeni, iar icoana dragă era încunjurată de strălucitoare raze...

Jei înainte de petrecere sosi a treia scrisoare, era o ilustrată frumoasă. Nu avea decât câteva șire.

„Mă grăbesc spre Măgura. Mi-e așa de străină toată lumea. Un veac mi-se pare, de când nu V'am văzut! *Virgil.*

— Scumpul meu! — esclamă Felicia într'un transport de fericire. De ar ști el, cât mi-e dor și mie, ca să-l revăd! și sărută scrisoarea, pe care o ascunse apoi în sin.

* * *

Sosi în sfârșit ziua de mult așteptată. Pe ulițele altcum puțin sgomotoase ale Măgurei, era acum lume multă. Trăsuri cu tineri și fete veniau din toate părțile. Sunt 3 ani trecuți, de când nu se mai pomenise de petreceri prin părțile acestea. Felicia se grăbi să meargă la biserică. Elvira era

decât ceea ce după drept ni-se cuvine și eluptând drepturile noastre nu vom scurta pe nimeni în drepturile lui. Dar ceea ce după drept ni-se cade acum când zorile dreptății au răsărit pretutindeni, o vom cere neînfricați și nu există jertfă pe care să n'o aducem cu drag pentru împlinirea idealului nostru.

Cernăuți, 11 Octomvrie 1918.

George Bancescu, Dionis cav. de Bejan, Dr. Isidor Bodea, Dr. Vasile Bodnarescu, Dr. Octavian Gheorghian, Dr. Max Hacman, Dr. Cornel Homluca, Dr. Vasile Marcu, Alecu Procopovici, Dr. Eudoxie Procopovici, Dr. Sextil Pușcariu, Gheorghe Șandru, Dr. Valerian Șesan, Alexandru Vitenco.

O jertfă a războiului.

În 20 oct. n. a. c. în casa părintască din Sâncel, unde petrecea de când sa pornit furia războiului, s'a stâns din viață abia la vrâsta 30 ani soția medicului-maior Dr. Octavian Florea, Mărioara n. Vlăsa. Vestea morții acestei prea bune mame și atât de iubitoare soții a suprins așa de dureros pe toți câți o cunoșteau, căci adormita în Domnul se bucura de cele mai largi simpatii. Afabilitatea și sinceritatea îi erau podoabele și armele cu cari strălucea și știa cuceri. Ființa aceasta atât de bună la suflet, și blândă la vorbă este o jertfă dureroasă a nenorocitului de războiu, care poate tocmai pentru că acum își trăiește ultimile clipe, cere tot mai multe jertfe și nu cruță pe soțul, care a suportat campania întreagă cu toate miseriile ei, nu cruță pe orfanii, cari au crescut fără tată căci tata era la »bătăe« și acum trebuie să crească și fără mamă și în sfârșit nu cruță nici pe mama, atât de încercată prin nenorocirea celui alt al său copil. »Sufletul și tăria mea«, — țipă în desperarea sa mama Mărioarei, și un hohot de plâns sfâșiat umplea camera mortuară...

puțin cam suferindă. În casa Domnului multă lume străină. Felicia își roti ochii la intrare peste public, dar nu zări chipul celui dorit. Își deschise cartea de rugăciuni și încep să cetească. dar cel mai neînsemnat agonom o tulbură. De vre-o câteva ori își roti ochii prin biserică, dar niciodată nu și-i putu opri pe cel așteptat.

Se apropiă ieșitul din biserică. Ea nu putu aștepta până în capet. Se îngrozia la gândul, că va trebui să treacă pe dinaintea atâtor tineri, dintre cari unii vor observa poate paloarea de pe fața ei și vor suride răutăcios. Eși. În tindă zări pe Virgil, răzimat de zid. Se sgdui în tot trupul. El o salută lin cu capul și porai pe urma ei. Sosită afară se opri, n'ar mai fi putut face un pas, dacă nu i-ar fi grăit.

— Dta pe la ușă numai, pe când colegii cântă și servesc!

— Am nimerit târziu și n'am mai voit să conturb sfânta slujba, îi zise el.

— Bine, bine, Dta totdeauna te știi scuză, dar mai bine spune-mi cum și-a trecut timpul în aceste două săptămâni?

— Rău de tot!

Moartea atât neașteptată a dnei Dr. Florea intradevăr e tragică. După o solicitare repetată la forurile militare, pentru a putea dobândi un concediu pe seama soțului său, la sfârșitul lunei Septemvrie Mărioara Florea, se hotărăște să se ducă ea însăși la soțul său atât de dorit, stabilit atunci departe prin Ucraina și a pornit la drum zile întregi și nopți întregi însoțită de dorul celor doi copilași rămași acasă în grija bunicăi. Cele câteva zile — zilele din urmă — petrecute împreună au trecut, soții s'au despărțit — pentru totdeauna. În 11 Oct., când dna Florea a sosit din Ucraina la Blaj, un singur gând o mâna parcă fatal, — dorul după puișorii ei — spre primejdie fără să mai deie atenție ostenelei suportate în lunga sa călătorie pleacă pe jos dela Blaj la Sâncel, ... seara deja frigurile cu căldură înaltă subminau deja la rădăcină fizicul dealtcum robust al dnei Florea. Cu toată grija intradevăr zeloasă a doctorului, a căsenilor și a pretinilor, în 20 Oct. n. Mărioara trecea la celea veșnice, lăsând în urmă pe soțul îndepărtat, care nici nu se putea gândi la o catastrofă atât de repede, doi orfani scumpi, cari până azi trăiesc în iluzia, că mamica lor s'a dus »departe«, după taticu și o mamă, o mamă ne bună de durere.

Înmormântarea a avut loc în 23 Oct. Prohodul a fost celebrat de părintele canonic Dr. Al. Nicolescu asistat de dd. Dr. Al. Rusu, Dr. I. Coltor, Valer Suci, din Blaj, și părintele Oct. Smigelszky preotul din Sâncel, și diaconii Pădurean și Șerban. Au luat parte: o mulțime de intelectuali, doamne și domni, din Blaj și jur; apoi săteni veniți să-și ia rămas bun dela domnișoara lor atât de iubită. Cuvântarea mortuară a ținut-o părintele Dr. Coltor. Plânsul ce a stăpânit publicul întristat, eră expresia cea mai sinceră a participării tuturor la durerea acestei tragedii. La groapă părintele Smigelszky în numele reuniunii femeilor din Sâncel parentează în dureroase cuvinte pe »tovarășe« lor de muncă întru cinstea bisericii și a satului românesc Sâncel.

— Rău la Paltini! — exclamă Felicia, privind în ochii lui Virgil. — Griji că te span Aureliei, care are să vină de sigur la petrecere.

— Oh, societatea din Paltini poate să fie plăcută, celor ce s'au datat cu falsificarea sentimentelor, pe mine un astfel de aer mă sufoacă. Eu prefer să infrunt privirea de sus a dsoarei Elvira, pentru că știu, că e sinceră, dar nu pot se ascult cicăliturile dsoarei Aurelia, care credea, că mă va prinde în mreșile ei, ca apoi să-și bată joc de mine.

— Greșești, Elvira te prețuește și de bună seama Aurelia te iubește.

— Și Dta!... esclamă el, și pe fruntea-i lută se ivi un nuor. Să mă fi înșelat în presupunerile mele!...

— Nu te turbură! — îi zise Felicia pe un ton blând, și fără să-și deie samă, îi apucă mâna și i-o strânse lin. Se trezi însă repede și-și o retrase tot atât de iute.

(Va urma).

Ca un semn deosebit a dragostii manifestate față de reposata socotim mulțimea imenză de flori, buchete și coroane, ce împodobiau sicriul. Atâtea flori erau depuse pe racla în care zăcea o floare stânsă atât de repede de mâna morții...

Corpul ofițeresc dela »Divisions Sanitäts Kolone« Nr. 155, unde-și face stagiul medicul-maior Dr. Florea, a depus o coroană pe mormântul dnei Dr. Florea prin trimisul lor Ioan Terovan preot militar. Alte coroane a soțului și a mamei.

Dormi în pace suflet bun la umbra răcoroasă a merilor bătrâni din grădina voastră unde-ți este mormântul, iar tu prietino Florea, aibi cel puțin mângâierea dureroasă, că în durerea ta nespuse ai părtași pe cei doi scumpi copii ai tăi, pe mama ta și pe toți cei ce au cunoscut oarecândva pe mult iubita ta Mărioară.

**

Informațiuni.

Arhiducele Iosif în Budapesta. Arhiducele Iosif ca homo regius a primit în audiență particulară pe șefii diferitelor partide, cercând a-se informa pentru deslegarea crizei guverniale. Intre cei invitați la audiență citim și numele dlor Alexandru Vaida-Voevod și Vasile Goldiș. După audiența a urmat designarea contelui Hadik. Majestatea Sa va veni la Budapesta, când noul guvern va depune jurământul.

Designarea contelui Hadik. Din Budapesta se anunță, că la propunerea arhiducelui Iosif, Majestatea Sa a încredințat cu formarea guvernului pe contele Hadik János. Hadik a declarat, că deocamdată nu are alt program, decât încheierea păcii și mântuirea celor ce mai sunt de mântuit.

Consiliu național maghiar. În situația nelămurită a zilelor de azi, popoarele Menarhiei, toate popoarele și-au constituit așa zisele consilii naționale, cari și-au luat rolul și însărcinările unui guvern, însărcinat cu conducerea afacerilor fiecărui popor. Astfel și-au constituit cebii consiliul lor național, apoi jugoslavii, creații-sârbii, germanii din Austria, românii din Bucovina. Noul ministru-prezident austriac a recunoscut consiliile naționale și numai decât s'a pus în tratative cu acele, cu organele executive ale popoarelor Austriei de ori. Pe urma acestora s'a constituit și în Ungaria consiliul național, a cărui prezident a fost ales cu aclamație contele Károlyi Mihály. Din consiliul național maghiar fac parte deputații partidului Károlyiesc, șefii social-democraților și partidului radical. Consiliul a și aranjat câteva demonstrații și a elaborat un manifest, ce se va publica în curând.

Impotriva cenzurii. Sindicatul marilor ziare din Budapesta, a luat hotărîrea de-a nu mai prezenta ziarele cenzurii, ci a le tipări fără prealabilă învoire a acestuia. Revoluția ziarelor a ținut numai o zi, deoarece în ziua următoare guvernul a confiscat toate ziarele renitente. Pe urma acestei proceduri sumare, ziarele au revenit iarăși la calea veche și își pleacă capul și pe mai departe sub barda blândă a cenzurii de azi.

Prelegerile la institutele din Blaj, se vor începe Luni în 11 Nov. n.

Agratiați. Din Cluj se comunică eliberarea osândiților din procesul monstru intentat de tribunalul militar la o seamă de intelectuali români pe motivul de spionaj. Dintre cei acuzați nouă inși au fost judecați la spânzurațoare și mai mulți la temniță grea. Cei judecați la moarte sunt: David Pop învățător, Boita Spiridon cand. adv., Gheorghe Neagovici, Pompiliu Dan învățător, Coman Boca preot, Ioan Coman, Romul Cristolovean învățător, Victor Pop apotecar și Zaharie Muntean avocat în Alba-Iulia.

Majestatea Sa i-a agratiat pe toți, iar osânda schimbată în temniță pe viață le-a iercat-o, demândând a-i pune numai decăt pe picior liber.

Afară de aceștia au mai fost puși în libertate 5 inși osândiți la temniță. Actul de agratizare a fost citit osândiților de vice-colonelul auditor Bogcha, în prezența căpitanilor auditori Cseh Mihály și Friedl Frigyes. Osândiții au ascultat mișcați și stirea îmbucurătoare, exprimând adânci mulțumiri pentru înalta grație a Majestății Sale.

Daruri (pilde de urmat). Fondul cultural a primit dela părintele *Ioan Modrigan* din Murăș Gheja suma de 200 cor., iar fondul studenților bolnavi, suma de 100 cor. (în obligație de stat), dela părintele protopop *Nicolau Munteanu* din Grădiște.

Ambele scrisori, cari întovărășesc acest act, sunt așa de instructive și de vrednice de urmat, încât le dăm în întregime, ca o lectură potrivită pentru multele mii de foști elevi ai școlilor noastre din Blaj:

Reverendissime Dle Director!

Cu posta de azi, cu drag și adâncă recunoștință aducându-mi aminte de marile favoruri, de cari am fost împărtășit ca student, trimit 200 cor. ca răscumpărare a pâinii (tipăului), de care am fost împărtășit în decurs de 8 ani și care singură mi-a făcut posibilă terminarea studiilor.

Primiți, Vă rog aceasta sumă, care este mică (pe care o vor urma altele ca răscumpărare a scutirii didactului și a mesei studenților), dar să dă din venitele unui om, în a cărui bilanț venitele încă nu întrec eșitele și Vă rog să se alature la fondul cultural, că am înțeles lucruri dureroase, cari cred, că s'ar putea delătura, dacă fiecare, care a trecut prin aceste institute de cultură veche, și-ar aduce aminte. ea au o datorință grea de împlinit, de-a nu aștepta nimica gratis dela un popor sărac, a cărui institute nu sunt susținute din banul îmbelșugat a statului.

Murăș-Gheja, la 4 Oct. 1918.

Cu adâncă dev. *Ioan Modrigan*
adm. par.

Mult Onorate Dle Ciura!

Alăturat Vă trimit o obligațiune împrumut de războiu, nominal cor. 100 cu rugarea, să binevoiți a o predă ca ofert din partea mea pentru fondul studenților morboși dela liceul de acolo.

De binefacerile acelu fond m'am împărtășit și eu pe vremuri și acum de curund fiul meu Eugen, stud. de cl. VII. și așa e datorința noastră a ne aduce aminte de binefăcătorii noștri.

Grădiște, la 1 Octomvrie 1918.

Cu stimă *Nicolau Munteanu*
protopop gr-cat.

Pentru fondul cultural. Credincioșii noștri din parohia Doștat (tractul Sebeșului-săsese), au dăruit fondului cultural arhidiecezan suma de 1000 coreane.

— Credincioșii noștri din parohia Sântana-de-Murăș, au dăruit acestui fond suma de 612 coreane.

Primească toți marinimoșii contribuitori mulțămite noastră sinceră.

Comisiunea permanentă.

Ludendorf a plecat dela cartierul general. Atotputernicul general Ludendorf, șeful statului maior german și mâna dreaptă alui Hindenburg a fost absolvat dela postul său și pus în disponibilitate. Ludendorf a fost reprezentantul celui mai crud imperialism german și apostolul militarismului. De numele lui se leagă o serie de acte diplomatice, prin cari Germania și-a atras odiul lumii întregi. Intre aceste sunt: provocarea Americii, pacea dela Brest-Litovsk și București. Nesuccesul ofenzivei germane împotriva Parisului și evenimentele mai proaspete i-au pus capăt carierei sale îmbătate de visuri mari și glorie militară. Pe urma atitudinii Reichstagului și a majorității parlamentare, Ludendorf a fost constrâns să plece. Împăratul i-a primit dimisia și l-a trimis după Falkenbayn și Mackensen la penzie. Șeful său Hindenburg, care n'a fost amestecat în luptele politice germane, rămâne pe mai departe comandant al oștirilor.

Săculi. Sub acest titlu „Ujság“-ui din Cluj (29 Oct.), ocupându-se de svonul reluării frontului de ost, scrie un articolaș, din care reținem partea finală: „Dar catastrofa incendiului mondial încă nu s'a sfârșit. În răsăritul depărtat, unde credeam că viorul s'a răsunat, iarăși bubuie pământul. Știrea uimitoare a unui nou atac vibrează prin văzduh, dar săculi bătrâni primesc știrile alarmante indiferenți, cu fața nepăsătoare. Numai câte o femeie întrebă de primarul bătrân:

— Ce va fi de noi, baciule Mihai?

— Va fi ee va fi („Az lösz a mi lösz“)

— răspund bătrânii, dar de aici nu ne mișcăm. Cu nici un preț nu ne mai mișcăm. Nu ne lăsăm casa, pământul, sămănturile, căci dacă le-am lăsat odată, nu vor mai fi ale noastre niciodată. Dacă ne ajunge mizeria: o îndurăm acasă; dacă trebuie să murim: murim acasă. Moartea și mizeria e mai ușoară acasă“...

Flume ocupat de Croați. Portul Ungariei Fiume a fost ocupat de trupele croate. Guvernorul Jekelfalussy a plecat dimpreună cu toți funcționarii spre Budapesta. Ocuparea orașului s'a petrecut fără vărsare de sânge, deoarece Jekelfalussy a primit mandat din Budapesta, că la caz dacă Croații ar asedia orașul, să-l predea fără rezistență.

† **Felicla Radu.** La 8 Oct. a fost înmormântată în Pesta dsoara *Felicla Radu*, profesoară a școlii de specialitate din Budapesta, originară din Șard. Repauzată a fost un suflet idealist, cu aptitudini artistice pentru pictură și, între împrejurări mai favorabile, ar fi lăsat în urmă-i o operă de artă, ce ar fi făcut-o cunoscută neamului întreg.

Odihnească în pace!

Croația independentă. Dieta din Zagreb, la propunerea Conziliului național croat, a primit hotărârea unanimă, că regatul Croația-Slavonia se rupe de cătră Ungaria și Austria și se declară stat independent. Hotărârea acesta a fost primită cu uriașă însuflețire de întreagă Croația.

Turburări sângeroase în Budapesta. Opinia publică din Budapesta stă sub influința Conziliului național maghiar și a fost în agitată așteptare, că la rezolvirea crizei guvernului unmai un om poate veni în fruntea afacerilor și acela e Károlyi Mihály. Deceționați de cele petrecute muncitorimea și tinerii univertitari au hotărât să insceneze o grandioasă demonstrație în favorul lui Károlyi. Public imenz s'a adunat în piața Gizella, în fața clubului Károlyist de unde au plecat spre castelul regal din Buda spre a demonstra în fața arhiducelui Iosif. La podul de lanț demonstrații au fost oprite de poliști, jandarmi și miliție. S'a inscenat o groaznică încăerare. Au rămas pe teren morți 3 și 55 răniți. Ordinea a fost restabilită!

Necrolog. † *Izidor B. Hangea*, paroh gr-cat, după grele și scurte suferințe, fiind împărtășit cu sf. taine ale muribunzilor, la 15 Oct. la 1 oră d. a. în etate de 51 ani, cu încredere în viața veșnică a sufletelor evlavioase, și-a dat sufletul în mâna Atotputernicului.

Osămintele pământești ale defunctului s'au așezat la odihnă vecinică după ritul bisericii gr-cat. române la 17 Oct. la 1 oră d. a. în Bucium.

† *Nicolae Zigro* senior, avocat, secretar mitrop. în penz., deputat sinodal și congresual, prezidentul comitetului parohial din Oradea-mare, membru în direcțiunea institutului „Bihoreana“ etc., în anul al 75-lea al vieții sale petrecute în muncă neobosită și desinteresată, închinată bisericii, neamului și familiei sale, în ziua de 21 Oct. n. a. c. și-a dat sufletul său nobil în mâinile Creatorului.

Rămășițele pământești ale fericitului în Domnul s'au transportat din casa mortură, Miercuri în 23 Oct. n. la orele 2 d. a. la biserica catedrală gr-or. din Oradea-mare, de unde după săvârșirea ceremonialului bisericesc, s'au așezat spre odihnă veșnică în cimiterul Rulikovszky.

† *Iuliu Podoaba*, controlor de poștă și telegraf în penziune, după un morb lung și greu, împărtășit fiind cu sf. Taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Atotputernicului în 16 Oct. n. a. c. la 5 ore dim., în al 58-lea an al vieții și 31-lea al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihnă vecinică, Vineri în 18 Oct. n. la 3 ore d. a. în cimiterul gr-cat. din Bistrița.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Apus. E îmbalzeală de material și nu Vă putem satisfac dorința.

Lugoș. V'a prevenit altcineva.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suctu.